

Socialnämndens budget 2026–2028

Typ av styrdokument: Budget

Beslutande instans: Socialnämnden

Datum för beslut: 2025-12-09, §

Diarienummer: 2025.100 SN

Gäller för: Socialnämnden

Giltighetstid: t.om. 2026-12-31

Revideras senast: 2026-12-31

Dokumentansvarig: Förvaltningschef

Innehåll

1. Inledning	1
2. Socialnämnden	1
3. Sveriges mest effektiva kommun	2
3.1. Socialnämndens genomlysning	2
3.2. Politiska inriktningar	3
4. Nämndens budget	4
4.1. Ekonomiska ramar	4
4.2. Investeringsbudget.....	6
5. Arbetsmiljömål	7
Bilaga 1 - Internkontrollplan	8
Bilaga 2 – Risk och väsentlighetsanalys	9

1. Inledning

Socialnämndens budget 2026–2028 konkretiserar kommunfullmäktiges budget och pekar ut färdriktningen för nämndens verksamhet. Budgeten beskriver hur Socialnämnden ska bidra till kommunfullmäktiges mål att bli Sveriges mest effektiva kommun. Dokumentet omfattar även planerade investeringar för de kommande fem åren samt driftsramar för den närmaste treårsperioden.

Budgeten innehåller även nämndens arbetsmiljömål och internkontrollplan med tillhörande väsentlighets- och riskanalys. Utöver löpande rapportering avseende ekonomi, följs den samlade budgeten upp vid delår- och årsbokslut.

2. Socialnämnden

Socialnämnden ansvarar för kommunens verksamhet inom individ- och familjeomsorg och socialpsykiatri samt integration och arbetsmarknadsverksamhet. Inom dessa områden ges insatser till barn, unga, vuxna och familjer. Nämnden bedriver myndighetsutövning enligt flera lagar, bland annat socialtjänstlagen (SoL), lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM).

Den nya socialtjänstlagen som trädde i kraft i halvårsskiftet 2025 innebär ett ökat fokus på tillgänglighet samt tidiga och riktade förebyggande insatser. Under budgetperioden behöver Socialnämnden fortsätta omställningen av verksamheten för att kunna erbjuda effektfulla och kostnadseffektiva insatser och arbetssätt som möter alingsåsarnas behov och uppfyller lagens intentioner. Detta inkluderar fortsatta anpassningar av arbetssätt, implementering av verktyg för individbaserad systematisk uppföljning och utveckling av kunskapsbaserade arbetssätt för att säkerställa att rätt insats ges i rätt tid.

Verksamheten utmanas fortsatt av utmaningar det samhällsekonomiska läget medför, ett högt inflöde till myndighetsutövande verksamheter och nya målgrupper med komplexa behov. Då kapaciteten inom myndighetsutövningen har behövts utökas eller upprätthållas, påverkas möjligheten att arbeta förebyggande och bygga kapacitet för mer omfattande öppna insatser. Prioriterat under perioden är därför att hitta flexibla och effektiva hemmaplanlösningar för en mer utmanande målgrupp för att undvika externa placeringar, samt att fortsatt stärka insatserna för att förebygga framtida inflöden genom att hjälpa alingsåsarna innan behoven eskalerar då mottagligheten är hög.

Under 2026 ska arbetet med alingsåsmodellen Framsteget skalas upp med fördjupat fokus på arbetsmarknad, sysselsättning och självförsörjning, i linje med aktivitetskravet som införs under året. Insatserna ska bedrivas både i egen regi och i samverkan med kommunorganisationen, lokalt näringsliv och civilsamhället. Framsteget syftar till att öka genomströmning, minska beroendet av ekonomiskt bistånd och skapa fler vägar till egen försörjning.

Socialnämnden ansvarar även för integrationsverksamheten och påverkas av en osäker omvärld. Anvisningstalen från Migrationsverket är för närvarande låga och verksamheten planeras utifrån prognoser från Migrationsverket med beredskap för uppskalning vid behov.

Genom fortsatt implementering av Framsteget, fokusering på att sänka trösklar in till verksamheten, jobba än mer förebyggande och kunskapsbaserat samt i samverkan med vård, skola, polis och civilsamhälle skapar nämnden bättre förutsättningar att möta alingsåsarnas behov enligt den nya socialtjänstlagen.

Socialnämndens budget 2026-2028 syftar till att kombinera ett ekonomiskt ansvarstagande med ett ökat fokus på riktat förebyggande och effektiv verksamhet för fler självständiga och delaktiga alingsåsare och en effektiv socialtjänst.

3. Sveriges mest effektiva kommun

Den offentliga sektorn i Sverige går mot en utmanade framtid med ett utökat behov av kommunal service samtidigt som resurserna kommer vara mindre. Om Alingsås kommun ska kunna garantera en hög välfärd och samtidigt kunna nå vision 2040 så behöver ett omställningsarbete genomföras. Av den anledningen har Alingsås ett övergripande mål – att bli Sveriges mest effektiva kommun.

Målet innebär att Alingsås ska ha en så hög kvalitet som möjligt utifrån kommunens förutsättningar. För att Alingsås ska nå målet behöver kommunen ha bättre resultat än andra liknande kommuner och samtidigt ha kostnader som inte överstiger den kostnad verksamheten förväntas ha utifrån sina förutsättningar. Att infria detta mål åligger samtliga nämnder, bolag och verksamheter och berör samtliga områden som kommunen ansvarar för.

Hur Socialnämnden bidrar till kommunens arbete med att bli Sveriges mest effektiva kommun, är något som kontinuerligt analyseras. Detta sker genom uppföljning av verksamhetens kostnader och kvalitativa resultat.

3.1. Socialnämndens genomlysning

Socialnämnden har stora behov av att fortsätta frigöra medel och effektivisera arbetet kommande år för att kunna möta växande behov i befolkningen, svårigheter i kompetensförsörjning och möjliggöra en omställning av verksamheten i linje med den nya socialtjänstlagen.

Nämndens genomlysning avgränsades till två verksamhetsområden, ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsverksamhet samt barn- och ungdomsvård. Avgränsningen motiveras av att dessa områden utgör stora delar av nämndens verksamhet, att kostnadsutvecklingen varit hög och att det i jämförelse med andra kommuner finns indikationer på ett

förhållandevis stort förändringsutrymme. För att kunna uppnå och förverkliga effektiviseringar och ekonomiska effekter behövs i vissa fall vidare utredning på lokal- och kommunövergripande nivå.

Genomlysningen visade att Alingsås har en förhållandevis hög effektivitet inom ekonomiskt bistånd men att kostnaderna har ökat snabbt och att effektivitetmålet hålls tillbaka av detta. Alingsås har ett ökande antal hushåll som får ekonomiskt bistånd och har förhållandevis låga volymer och resultat inom den kommunala arbetsmarknadsverksamheten. Hushållen uppbär ekonomiskt bistånd allt längre tid och andelen som får ekonomiskt bistånd i förhållande till exempelvis sjukersättning ökar snabbare i Alingsås än i andra kommuner. Åtgärderna som genomförs och ska genomföras görs inom ramen för Framsteget och handlar om att genomföra arbetsmarknadsinsatser på riktiga arbetsplatser i högre utsträckning, att hjälpa alingsåsare till rätt ersättningsform genom utredning och stöd samt att effektivisera interna arbetsprocesser och lägga mindre handläggartid på aktiviteter som inte är värdeskapande för alingsåsarna.

Genomlysningen visade även att Alingsås har fler placerade barn och unga än liknande kommuner, framförallt inom egna familjehem som är en kostnadseffektiv placeringsform. Trots många placeringar är kostnaderna för öppenvård i Alingsås inte lägre, däremot är det färre barn och unga som får öppenvård i kommunen än i liknande kommuner. Identifierade åtgärder syftar till att effektivisera handlägningsprocessen och anpassa öppna insatser för att möta behoven på hemmaplan och därigenom undvika externa vårdinsatser. Ett bedömningsverktyg har införts för tidig identifiering av risk, behov och mottaglighet för insatser, vilket möjliggör rätt insats i rätt tid och minskar risken för att behov eskalerar. Dessutom har en funktion inrättats för att säkerställa uppföljning av avtal och kostnader, samordna placeringar samt säkerställa att insatser sker på rätt vårdnivå och till rätt pris. Funktionen bidrar till ökad kostnadskontroll, bättre avtalsutnyttjande och strategisk styrning av placeringar.

3.2. Politiska inriktningar

I enlighet med kommunens styrmodell (KF 2024-11-06 §149) har Socialnämnden identifierat tre politiska inriktningar för budgetperioden 2025-2027, som även kommer att gälla för budgetperioden 2026-2028.

Prioritera flexibla och effektiva insatser i egen regi

Nämnden ska fokusera på att individanpassa arbetsmetoder och arbetssätt för att öka effektfullhet hos alingsåsare samt säkerställa och ha tilltro till egen kompetens i det sociala arbetet.

Öka graden av självförsörjning

Nämnden ska rusta alingsåsare att komma vidare i egen försörjning genom att hjälpa dem vidare till eget arbete eller rätt ersättningsform.

Intensifierat arbete mot välfärdsbrottlighet

För att förhindra missbruk av välfärdssystemen ska nämnden stärka arbetet med att förebygga, upptäcka och motverka välfärdsbrottlighet.

4. Nämndens budget

4.1. Ekonomiska ramar

Belopp i tkr	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Verksamhetens intäkter	32 336	38 613	39 962	41 385
Personalkostnader	-161 198	-174 304	-180 416	-186 931
Lokalhyror	-17 111	-16 513	-17 082	-17 699
Köp av tjänster	-63 743	-65 033	-67 707	-70 152
Övriga kostnader	-46 587	-48 599	-49 971	-51 755
Verksamhetens kostnader	-288 639	-304 449	-315 176	-326 537
Verksamhetens nettokostnader	-256 303	-265 836	-275 214	-285 152
Kommunbidrag	256 303	265 836	275 214	285 152
Finansnetto	0	0	0	0
Årets resultat	0	0	0	0

Under 2025 har Socialnämnden fortsatt att hantera de ekonomiska utmaningar som uppstod under 2023/2024. I september 2024 antog nämnden en handlingsplan (SN 2024-09-17, §42) för att åtgärda det strukturella underskottet. Nämnden inledde 2025 med ett kostnadsläge som översteg normala nivåer, främst på grund av de höga kostnaderna för både köpt vård och ekonomiskt bistånd. Under våren och sommaren har handlingsplanen haft en betydande effekt. Full helårseffekt kommer först 2026 och därmed bedöms det strukturella underskottet vara hanterat.

För 2026 uppgår kommunbidraget till 265,8 miljoner kronor, vilket innebär en ökning med 3,7 procent eller 9,5 miljoner kronor jämfört med 2025. Denna ökning inkluderar en indexuppräknings på 3,1 procent som motsvarar hela prisindex för kommunal verksamhet, vilket innebär 7,9 miljoner kronor, samt en volymuppräknings på 1,7 miljoner kronor baserat på den förväntade befolkningstillväxten. Dessutom görs en permanent ramjustering om 0,1 miljoner kronor från Socialnämnden till kommunstyrelsen för en centraliserad hantering av försäkringskostnader.

För 2027 räknas budgeten upp med prisindex för kommunal verksamhet, vilket motsvarar 3,1 procent eller 8,2 miljoner kronor, och en volymuppräknings på 1,1 miljoner kronor baserat

på befolkningstillväxten. Detta ger en total ökning om 9,4 miljoner kronor och ett kommunbidrag på 275,2 miljoner kronor. Även för 2028 kommer budgeten att justeras med prisindex för kommunal verksamhet, vilket innebär 3,2 procent eller 8,8 miljoner kronor, tillsammans med en volymuppräknings om 1,1 miljoner kronor relaterad till befolkningstillväxten. Den totala ökningen blir 9,9 miljoner kronor, vilket resulterar i ett kommunbidrag på 285,2 miljoner kronor.

Nedan följer en sammanställning av de viktigaste punkterna per kontogrupp, inklusive vad som förändras och vad som är nytt jämfört med budget för 2025.

Intäkter – 2026 ökar intäkterna markant, dels har ett antal statsbidrag utlysts under 2025 som ingår i budgeten för 2026 och dels har samordningen av kommunens folkhälsoarbete med tillhörande intäkter flyttats till nämnden. Dessa ökade intäkter har motsvarande förväntade personalkostnader. Därtill minskar anvisningstalen för asylsökande jämfört med 2025 vilket påverkar de budgeterade intäkterna från Migrationsverket, detta har dock motsvarande kostnadsminskningar bland hyreskostnader och övriga kostnader. Utöver statsbidrag och intäkter från Migrationsverket ingår även hyresintäkter, taxor, avgifter och försäljning av verksamhet i denna kontogrupp.

Personalkostnader – Budgeterade personalkostnaderna ökar med 13,1 miljoner kronor jämfört med 2025. Detta beror till del på ovan nämnda statsbidrag och samordning av folkhälsoarbete och till del på helårseffekt av utökning av personal kopplat till Framsteget samt nytt löneavtal för 2026 och helårseffekt av löneavtalen 2025 utöver uppräknings av arvoden till uppdragstagare. Förutom kostnader för förvaltningens personal ingår även ferielöner samt arvoden till uppdragstagare och politiker i kontogruppen.

Lokalhyror – Samtliga hyreskostnader har räknats upp med hyresindex. Dock kommer Socialnämnden att ha ett något mindre lägenhetsbestånd än föregående år, vilket innebär att hyreskostnaderna kan förväntas bli lägre, trots den generella uppjusteringen, detta främst med anledning av att minskade anvisningstal.

Köp av tjänster – Budgeten för köpt vård, som ingår i denna kontogrupp, stärks med 1,3 miljoner kronor. Det är inom denna kontogrupp handlingsplanen har haft störst effekt och resterande effekt kommer realiseras. Utöver köpt vård ingår köp av verksamhet av andra utförare, IT-kostnader och kostnader för andra tjänster i kontogruppen.

Övriga kostnader – 2026 ökar budgeten för övriga kostnader med 2,0 miljoner kronor. Detta handlar främst om att täcka upp för ökade kostnader för ekonomiskt bistånd. Trots att arbetet inom Framsteget delvis varit mycket framgångsrikt, bland annat genom att en snabbare genomströmningstakt har uppnåtts, antalet hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd inte ökar i samma takt, och betydligt fler alingsåsare får arbetsmarknadsinsatser, har kostnaderna ökat. Detta har drivits av den rådande lågkonjunkturen och är en utveckling som även skett nationellt. Under 2025 har utvecklingen brutits och under 2026 förväntas volymer och kostnader minska, dock inte till nivåer i linje med budgeten för 2025. Utöver kostnader för ekonomiskt bistånd ingår övriga kostnader för förbrukning i kontogruppen.

4.2. Investeringsbudget

Belopp i tkr	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Expansionsinvestering	0	0	0	0	0	0
-	0	0	0	0	0	0
Imageinvestering	0	0	0	0	0	0
-	0	0	0	0	0	0
Reinvestering	700	550	700	700	700	700
Inventarier	400	250	400	400	400	400
IT-utrustning	300	300	300	300	300	300
Anpassningsinvestering	100	250	100	100	100	100
Lokalanpassning i annans fastighet	100	250	100	100	100	100
Totala utgifter	800	800	800	800	800	800

Investeringsbudgeten återspeglar de begränsade investeringsbehov socialnämnden beräknas ha under planperioden. 2026 utgörs investeringsbehoven av reinvestering av möbler, IT- och annan teknisk utrustning. I övrigt kommer investeringsutrymmet att användas för anpassning av verksamhetslokaler för att öka ändamålsenligheten. Investeringsbehoven förutsätts vara förhållandevis lika under samtliga år som planperioden omfattar.

5. Arbetsmiljömål

Nämndens arbetsmiljömål för 2026 är:

Att Socialnämnden arbetar för att bibehålla en hög trivsel

Arbetsmiljömålet för 2026 har formulerats utifrån en tydlig ambition: att upprätthålla en av nämndens främsta framgångsfaktorer — att personalen trivs. För att säkerställa en effektiv socialtjänst av hög kvalitet i Alingsås måste Socialnämnden vara en arbetsgivare där nuvarande medarbetare vill stanna och nya vill söka sig till. Därför är arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare en de viktigaste strategiska frågorna. Nämnden ska fortsätta utveckla en arbetsmiljö som präglas av utveckling, delaktighet och hållbarhet, där medarbetarnas arbetssituation främjas genom aktivt, tydligt och närvarande ledarskap, samtidigt som insatserna för alingsåsarna hålls i fokus.

Målsättningen innebär att arbetsplatsen ska kännetecknas av gott samarbetsklimat, hög grad av involvering, tydlig ledning, rimlig arbetsbelastning samt möjligheter till återhämtning och kontinuerlig kompetensutveckling. Att Socialnämnden aktivt arbetar för att bibehålla en hög trivsel är centralt för en hållbar arbetsmiljö, trivsel främjar arbetsglädje, minskar sjukfrånvaro och ökar kvaliteten i mötet med alingsåsarna.

Målet kommer följas upp vid årets tre PULS-mätningar där all personal bland annat skattar om de ser fram emot att gå till arbetet. Utfallet presenteras i samband med delårsbokslut och årsbokslut. Utöver PULS-mätningarna ska ledarskaps- och medarbetarskapsinsatser, medarbetarsamtal och arbetsmiljöronder användas för att identifiera åtgärder och säkerställa att insatser för utveckling, delaktighet och arbetsbelastning får effekt.

Bilaga 1 – Internkontrollplan

Risk	Riskbeskrivning	Risk- värde	Metod	Ansvarig
Bristande rättssäkerhet	Att brister i handläggningen kan leda till att individers rättigheter åsidosätts, vilket riskerar att påverka kvaliteten på insatser och undergräva förtroendet för socialnämndens beslut och insatser.	9	Kontroll av rättssäkerheten i handläggning inom myndighetsutövningen, Granskning av handläggning i slumpmässigt utvalda ärenden	Avdelningschef administration
Större IT-attack	Att kritiska verksamhetssystem skulle slås ut under en period vilket skulle kunna påverka rättssäkerhet och leda till dataförlust och/eller ökad arbetsbelastning och försämrad tillgänglighet.	9	Kontroll att kontinuitetsplan efterlevs genom att följa upp att kritiska resurser finns tillgängliga.	Avdelningschef administration
Inte rustade för aktivitetskravet	Att nämnden inte efterlever aktivitetskravet utifrån att det inte finns tillräckligt med sysselsättning för individer som omfattas.	8	Kontroll av hur många personer inom ramen för aktivitetskravet är i sysselsättning och hur många som väntar på plats.	Avdelningschef stöd och arbete
Välfärdsbrottslighet	Risk att kommunens välfärdssystem otillbörligen utnyttjas av en eller flera aktörer - företag, förening eller privatperson, för egen vinning.	8	Registerkontroll familjehem, kontaktperson och -familj, IVO-tillstånd för HVB samt stickprovskontroller ekonomiskt bistånd	Avdelningschef administration
Otillräcklig kompetensförsörjning	Kvalitet i verksamheten blir lidande, kan utmana möjligheten att uppnå målen i verksamheten, kan medföra ökande kostnader direkt och indirekt	6	Kontroll att kompetensförsörjningsstrategin efterlevs genom att följa upp att följande aktiviteter genomförs: ta emot praktikanter från Göteborgs universitet, att platsannonser publiceras i minst två kanaler och att trivseldag anordnas	Samtliga avdelningschefer

Bilaga 2 – Risk och väsentlighetsanalys

Risk	Riskbeskrivning	Sannolikhet	Väsentlighet	Riskvärde	Hantering
Förändrat (ökat) tryck på verksamheten utifrån inflöde	Att ett ökat inflöde av ärenden och nya eller förändrade behov hos målgrupperna skapar ett oförutsägbart tryck på verksamheten, vilket kan leda till bristande resurser och/eller försämrade kvalitet på insatserna.	4	3	12	Omhändertas genom kritiska verksamhetsfaktorer
Bristande rättssäkerhet	Att brister i handläggningen kan leda till att individers rättigheter åsidosätts, vilket riskerar att påverka kvaliteten på insatser och undergräva förtroendet för socialnämndens beslut och insatser.	3	3	9	Internkontrollplan
Vi är inte representerade i nya arenor där vi behöver vara	Att socialnämnden inte är närvarande på viktiga arenor, inklusive digitala plattformar, vilket kan leda till en begränsad förståelse för aktuella behov och en minskad möjlighet att nå ut till målgrupper.	3	3	9	Vidtagit åtgärder. Inga ytterligare åtgärder eller kontroller vidtas
Nämnden behöver arbeta kompensatoriskt för att andra huvudmän inte tar sitt ansvar	Att socialnämnden tvingas arbeta kompensatoriskt för att fylla mellanrum där andra huvudmän, såsom exempelvis Försäkringskassan, regionen och andra nämnder inte ser det som deras ansvar, vilket kan leda till överbelastning av resurser och försämrade insatser.	3	3	9	Omhändertas genom kritiska verksamhetsfaktorer
Sämre mottaglighet på grund av tillitsbrist från alingsåsare	Att en bristande tillit från alingsåsare gentemot socialnämnden leder till minskad mottaglighet för insatser, vilket kan påverka kvaliteten, leda till resursdränering eller att man inte når individer eller målgrupper med behov.	3	3	9	Vidtagit åtgärder. Inga ytterligare åtgärder eller kontroller vidtas
Större IT-attack	Att kritiska verksamhetssystem skulle slås ut under en period vilket skulle kunna påverka rättssäkerhet och leda till dataförlust och/eller ökad arbetsbelastning och försämrade tillgänglighet.	3	3	9	Internkontrollplan
Inte rustade för aktivitetskravet	Att nämnden inte efterlever aktivitetskravet utifrån att det inte finns tillräckligt med sysselsättning för individer som omfattas.	4	2	8	Internkontrollplan
Delikatessjävssituationer	Att det uppstår jävssituationer inom beslutsfattande processer som kan påverka objektiviteten och rättssäkerheten i socialnämndens insatser.	4	2	8	Vidtagit åtgärder. Inga ytterligare åtgärder eller kontroller vidtas
Oförankrat säkerhetstänk hot & våld	Att säkerhetsarbetet och –rutiner inte är förankrat hos all personal vilket kan leda till en ökad risk för hot och våld.	2	4	8	Åtgärder har påbörjats. Inga ytterligare åtgärder eller kontroller vidtas.
Välfärdsbrottslighet	Risk att kommunens välfärdssystem otillbörligen utnyttjas av en eller flera aktörer - företag, förening eller privatperson, för egen vinning.	2	4	8	Internkontrollplan
Otillräcklig kompetensförsörjning	Kvalitet i verksamheten blir lidande, kan utmana möjligheten att uppnå målen i verksamheten, kan medföra ökande kostnader direkt och indirekt	3	2	6	Internkontrollplan
Oegentligheter	Att medarbetare kan engagera sig i oegentligheter, vilket kan undergräva förtroendet för socialnämnden, påverka kvaliteten på de insatser som ges eller leda till ekonomisk skada.	1	4	4	Inga ytterligare åtgärder eller kontroller vidtas

Förklaring

Sannolikhet

1. Osannolik: risken för att fel ska uppstå är praktiskt taget obefintlig
2. Mindre sannolik: risken för att fels ska uppstå är mycket liten
3. Möjlig: det finns en möjlig risk för att fel ska uppstå
4. Sannolik: det är mycket troligt att fel ska uppstå

Väsentlighet

1. Försumbar: är obetydlig för de olika intressenterna och kommunen
2. Lindrig: uppfattas som liten av såväl intressenter som kommunen
3. Kännbar: uppfattas som besvärande av såväl intressenter som kommunen
4. Allvarig: är så stor att fel helt enkelt inte får inträffa